Lupiner

Gustav Fystro

Landbrukskontoret i Øystre Slidre

Årsmøte i Beitostølen Hytteforening
Radisson Hotell 5/8-23

Et problem som må røskes opp med rota

HØG SPREDNING: *Lupiner sprer seg raskt, og er nærmest umulig å bekjempe.*

FOTO: FRED KUYPER

Lupiner er et grelt eksempel på hvilke konsekvenser kortsiktige og tilsynelatende smarte løsninger for å bøte på ett problem, kan skape nye problemer. Arten har spredd seg fra hager og først og fremst vegkanter, og finnes i dag over store deler av landet. For hvert år som går kryper lupinene år nærmere og nærmere Jotunheimen.

Lupin

- Forlokkende vakre
- Men svartelista
  - «svært høy risiko»
- Ulovlig å selge, flytte eller gi bort

Hvorfor bør lupiner fjernes?

- Sprer seg – større områder er vanskelig å holde i sjakk
- Fortrenger stedegen vegetasjon – svært dominerende
- Frø overlever lenge i jord (50 år)
- Risiko for spredning ved flytting av «forurensa» jordmasser
- Nitrogensamler – konkurransesterk, og endrer jordsmonn
- Viss giftvirkning – ingen beiteplante
- Stor bekymring for spredning opp i høyfjellet

10 NYHETER Torsdag 22. juni 2023 VALDRES

SVARTELISTET: Tett med lupiner langs riksveg 51 på Beitostølen. FOTO: SIRI OLIMB MYHRE

Roper varsko for fjell-landskapet:

Invaderes av lupiner

Hva bør du gjøre

- **Ikke plant lupin på egen tomt**
- **Ikke flytt jordmasser infisert av lupin**
- **Ikke del planter med andre hytteeiere**
- **Avblomstrede planter behandles som frø**
- **Planter/røtter leveres på miljøstasjon - restavfall**
- **Arbeidsredskap og sko må rengjøres**

- **Fjerning av lupin:**
  - **Luking/oppgraving: aktuelt når det er få planter.**
  - **Slått før frøsetting med ljå, grastrimmer, grasklipp**
    - **2 ganger i løpet av vekstsesongen i inntil 5 år**
    - **Deretter ved behov**
  - **Sprøyting?**

Biolog Björn Nylander om lupinane:

– Eg vil berre grine

Det er mange meiningar om lupinane som veks i grøftekantar i heile Valdres. Biologen Björn Nylander går inn for å fjerne dei.

TORA HILMEN
tora@avisa-valdres.no

RYFOSS: Førre fredag var det aksjon mot lupinane utanfor Joker i Ryfoss. Målet var å hindre at ugraset spreiar seg meir.

Det var Björn Nylander som delte ein invitasjon til det han spøkefullt kallar «massemord» av lupinane.

Ulv i fåreklede?

Det er delte meiningar om lupinane. Nokre ser på dei som ein pryd, medan andre fordømmer blomen.

- Ein kan jo synast det er fint, men som biolog vil ein berre grine, seier Nylander om lupinane.

Han veit kva lupinane står for. Dei spreiar seg fort, og dei utkonkurrerer den naturlege norske floraen.

Biologen fortel at lupinen skapar eit miljø som ikkje markblomane trivst i.

– Endå ein sjanse

Langs mange vegar i Valdres kan ein sjå at lupinane har teke over grøftene.

- Det er ikkje så tett med lupinar i Vang, så vi har endå ein sjanse til å stoppe spreiinga, meiner Nylander.

Slik tek du dei

Det aller beste er å dra lupinane opp med rota. Då kan dei ikkje spreie seg verken gjennom rota eller med frø.

Om du vil ha ei meir lettvinn løysing kan du slå plantene og rake det saman.

Uansett bør du samle avfallet i ein søppelsekk og køyre dei til ein miljøstasjon, der du seier ifrå om at det er lupinar.

Ein strategisk innsats

Nylander meiner ein bør tilpasse kantslåtten langs vegane til endå tidlegare på sumaren.

- Det krevst ein strategisk innsats for å bli kvitt lupinar, seier han.

Ved å tilpasse kantslått kan ein betre hindre lupinane og sleppe til markblomane.

Oppfordringa til Nylander er klar:

- Ein skal fjerne så mange lupinar ein kan! Slik styrker ein den naturlege norske floraen.

FÅ MED ROTA: *Björn Nylander viser og fortel om lupinen på aksjon i Ryfoss. Det beste er å dra opp lupinen med rota.*

Plan

- **Kommunen og Fylkeskommunen vil starte opp en aksjon**
  - **Planlegging gjennom vinteren 23/24**
  - **Kartlegging**
  - **Hindre videre spredning**
  - **Treng hjelp fra mange – motivering**
  - **Metodevurdering**
  - **Sikre langsiktighet**

  - **Erfaring fra 2019 - Stakkstølie Nord**

Kjempe-bjørnekjeks

Parkslirekne